

Bortom orden och mellan raderna

Mentalisering i psykodynamisk behandling över internet

Karin Lindqvist

Fil dr i klinisk psykologi, leg psykolog,
leg psykoterapeut, specialist i
psykoterapi/psykologisk behandling
Ericastiftelsen
Stockholms universitet

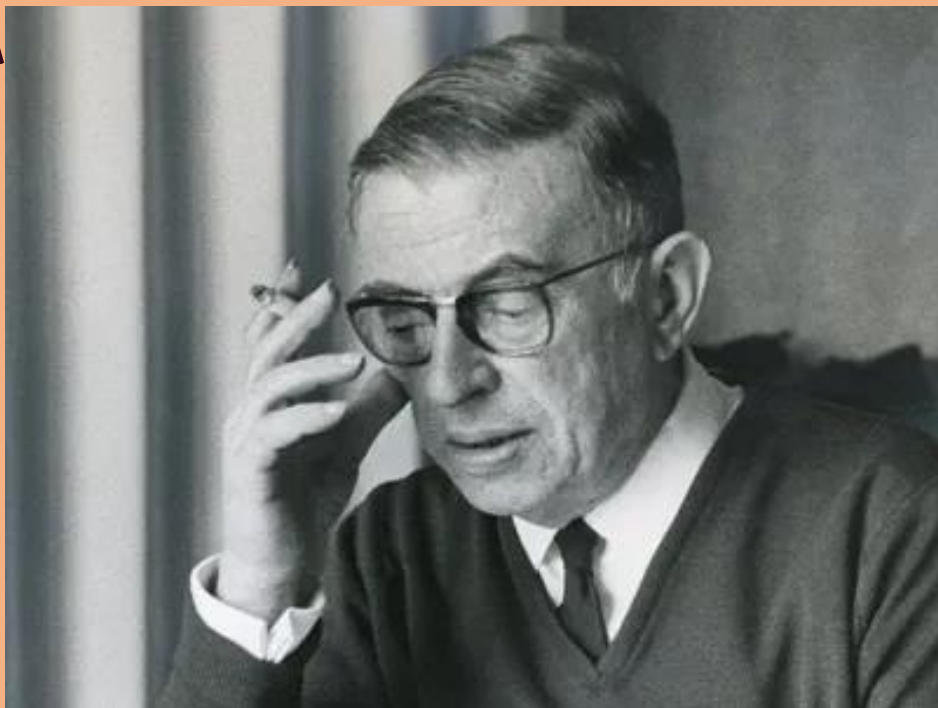
Stockholm
University

steps

li.u
LINKÖPINGS UNIVERSITET

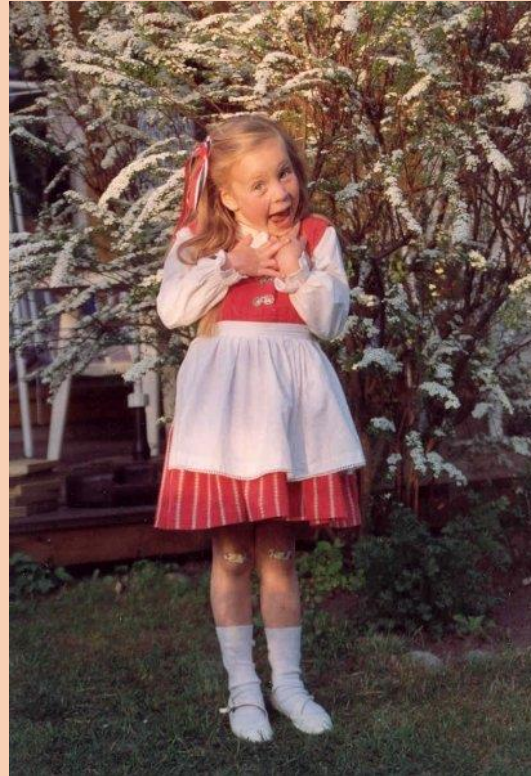
Ericastiftelsen
Behandling, utbildning och forskning

Bortom orden och mellan raderna

Karin Lindqvist

Fil dr i klinisk psykologi, leg psykolog,
leg psykoterapeut, specialist i
psykoterapi/psykologisk behandling
Ericastiftelsen
Stockholms universitet

Stockholm
University

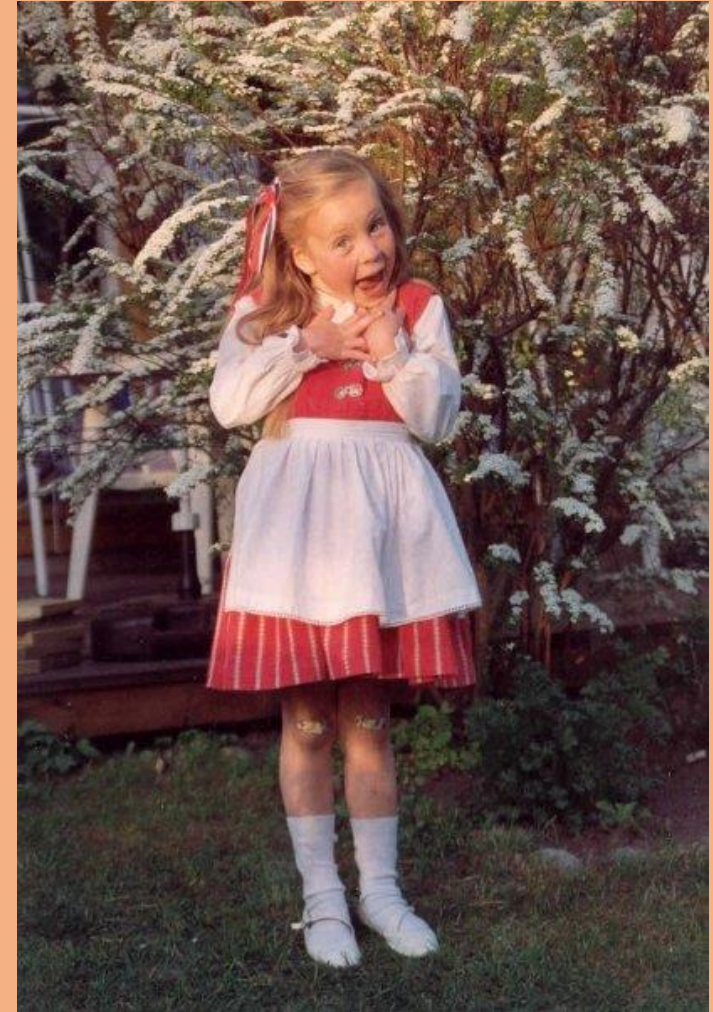

steps

li.u
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Ericastiftelsen
Behandling, utbildning och forskning

**Vad gör jag här
egentligen?**

Vad gör jag här egentligen?

npj | mental health research

Article

<https://doi.org/10.1038/s44184-024-00063-0>

Guided and unguided internet-delivered psychodynamic therapy for social anxiety disorder: A randomized controlled trial

Check for updates

Jakob Mechler¹ ✉, Karin Lindqvist¹, Kristoffer Magnusson², Adrián Ringström¹, Johan Daun Kraffman¹, Pär Alvinzi¹, Love Kassius³, Josefine Sowa³, Gerhard Andersson^{4,5} & Per Carlbring¹

THE LANCET
Digital Health

This journal Journals Publish Clinical Global health Multimedia Events About

ARTICLES · Volume 4, Issue 8, E594-E603, August 2022 · [Open Access](#)

Download Full Issue

Therapist-guided internet-based psychodynamic therapy versus cognitive behavioural therapy for adolescent depression in Sweden: a randomised, clinical, non-inferiority trial

Jakob Mechler, MSc · Karin Lindqvist, MSc ^a · Prof Per Carlbring, PhD ^a · Naira Topooco, PhD ^{b,c} · Prof Fredrik Falkenström, PhD ^{b,d} · Peter Lillengren, PhD ^e · et al. [Show more](#)

Therapeutic Approaches

Short-term mentalization-based therapy for common childhood mental disorders – a pilot quasi-randomised controlled trial

Clinical Child Psychology and Psychiatry
2025, Vol. 30(2) 436–451
© The Author(s) 2025

Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/13591045251316619
journals.sagepub.com

Sage

Agneta Thorén¹ , Karin Lindqvist² , Julia Pertoft Nemiro
Jakob Mechler^{2,3}

¹The Erica Foundation, Sweden

²Department of Psychology, Stockholm University, Sweden

³Department of Psychology, Uppsala University, Sweden

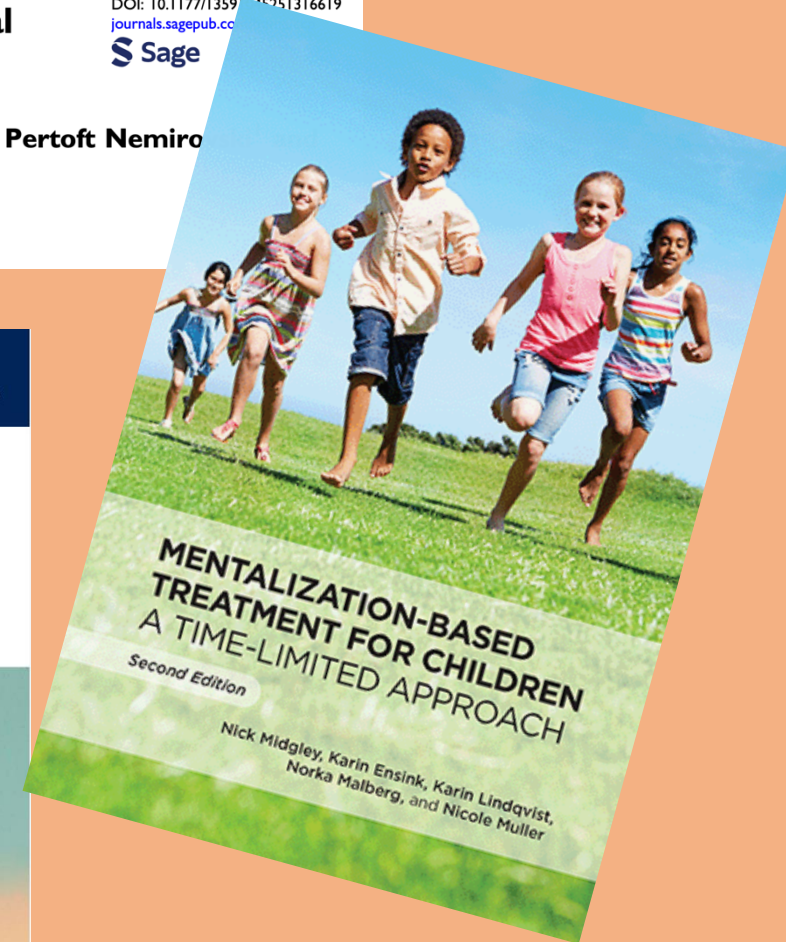
Making Connections

Outcomes and the Role of the Therapeutic Relationship in Internet-Delivered Psychodynamic Treatment for Adolescent Depression

Karin Lindqvist

Doctoral Thesis in Psychology at Stockholm University, Sweden 2023

Vi har genomfört flera studier på internetförmedlad affektfokuserad psykodynamisk terapi

Vi har genomfört flera studier på internetförmiddlad affekt fokuserad psykodynamisk terapi

npj | mental health research **Article**

<https://doi.org/10.1038/s44184-024-00063-0>

Guided and unguided internet-delivered psychodynamic therapy for social anxiety disorder: A randomized controlled trial

Check for updates

Jakob Mechler¹, Karin Lindqvist¹, Kristoffer Magnusson², Adrián Ringström¹, Johan Daun Kraffman¹, Pär Alvinzi¹, Love Kassius³, Josefine Sowa³, Gerhard Andersson^{4,5} & Per Carlbring¹

THE LANCET Digital Health

This journal Journals Publish Clinical Global health Multimedia Events About

ARTICLES · Volume 4, Issue 8, E594-E603, August 2022 · Open Access [Download Full Issue](#)

Therapist-guided internet-based psychodynamic therapy versus cognitive behavioural therapy for adolescent depression in Sweden: a randomised, clinical, non-inferiority trial

Jakob Mechler, MSc^a · Karin Lindqvist, MSc^a · Prof Per Carlbring, PhD^a · Naira Topooco, PhD^{b,c} · Prof Fredrik Falkenström, PhD^{b,d} · Peter Lillengren, PhD^e · et al. [Show more](#)

JOURNAL OF MEDICAL INTERNET RESEARCH Lindqvist et al

Original Paper

Affect-Focused Psychodynamic Internet-Based Therapy for Adolescent Depression: Randomized Controlled Trial

Karin Lindqvist¹, MSc; Jakob Mechler¹, MSc; Per Carlbring¹, PhD; Peter Lillengren², PhD; Fredrik Falkenström³, PhD; Gerhard Andersson^{3,4}, PhD; Robert Johansson¹, PhD; Julian Edbrooke-Childs^{5,6}, PhD; Hanne-Sofie J Dahl^{7,8}, PhD; Katja Lindert Bergsten⁹, PhD; Nick Midgley^{6,10}, PhD; Rolf Sandell¹¹, PhD; Agneta Thorén¹², PhD; Naira Topooco^{3,13}, PhD; Randi Ulberg^{8,14}, PhD; Björn Philips¹, PhD

International Journal of Environmental Research and Public Health MDPI

Article

The Depression: Online Therapy Study (D:OTS)—A Pilot Study of an Internet-Based Psychodynamic Treatment for Adolescents with Low Mood in the UK, in the Context of the COVID-19 Pandemic

Nick Midgley^{1,*}, Brenda Guerrero-Tates², Rose Mortimer¹, Julian Edbrooke-Childs¹, Jakob Mechler³, Karin Lindqvist³, Susan Hajkowski⁴, Liat Leibovich⁵, Peter Martin^{1,6}, Gerhard Andersson^{7,8,9}, George Vlaescu⁷, Peter Lillengren¹⁰, Annabel Kitson¹, Pamela Butler-Wheelhouse¹ and Björn Philips³

I första studien intervjuade vi tonåringar om deras upplevelse av förändring - vårt intryck var att flera beskrev att behandlingen hjälpt dem med mentalisering

I första studien intervjuade vi tonåringar om deras upplevelse av förändring - vårt intryck var att flera beskrev att behandlingen hjälpt dem med mentalisering

Ehm, jag vet att det var vissa, jag kommer ihåg faktiskt den med försvaren, där man fick lära sig alla försvar. För jag kände igen nästan alla av dem, och jag visste inte att det var det liksom. Jag blandade ihop allting, ja men ångest och försvar och känslor och, allt är samma sak. Så jag tror den kanske.

Gjorde du någonting annorlunda, eller tänkte annorlunda, efter det?

Eh, ja men alltså just för att kunna känna igen de olika, så, kunna skilja mellan ångest och försvar, och själva känslan hur det känns i kroppen och så, för förut var det ju bara, ja men just nu så mår jag dåligt, och det är typ det. Men nu är det så här, nu kan jag gå tillbaka och känna efter stegen liksom, och så. /.../ nu blev det liksom inte lika läskigt på något sätt.

I första studien intervjuade vi tonåringar om deras upplevelse av förändring - vårt intryck var att flera beskrev att behandlingen hjälpt dem med mentalisering

Ja jag tyckte det var rätt så viktigt för när han ställde följdfrågor, liksom följdfrågor, då fick det mig att tänka liksom ett steg extra. Och då tyckte jag ibland att jag såg situationen tydligare också när jag försökte förklara det..

LINDQVIST ET AL. 2022 · PSYCHOTHERAPY RESEARCH

De beskrev också att relationen till terapeuten var viktig, att det var en "riktig person" som tänkte på dem, mindes dem och brydde sig om dem

De beskrev också att relationen till terapeuten var viktig, att det var en "riktig person" som tänkte på dem, mindes dem och brydde sig om dem

Asså det var väldigt lugnande typ, att ja men det är okej, och så är att, det det kändes som att han verkligen försökte lyssna och prata eller säga någonting tillbaka som faktiskt kopplas till det jag sade och inte generaliseras typ. Att det faktiskt, att det handlar liksom om att han försöker hjälpa mig så att jag förstår vad jag känner mer.

Aa.

Så det var, asså det var liksom lugnande jag vet inte hur man ska. Asså det var mer så här, han försökte verkligen hjälpa mig som typ vilken bror som helst skulle göra, med sin lillasyster typ.

**Många internetbehandlingar används
behandlarstödet mest som uppmuntran och
praktiskt stöd - vi använder det betydligt mer
än så**

Psykodynamiska interventioner predicerar utfall

Behandlarna arbetar med psykodynamiska interventioner, och det är det som driver minskningen i depression veckan därpå.

Behandlarna arbetar psykodynamiskt

Psykodynamiska tekniker användes regelbundet i chatsessionerna (MULTI-30 medel 2,87 av 5) – i nivå med kognitiva (3,24) och beteendeinriktade (2,97).

Och de psykodynamiska interventionerna driver utfallet

Mer psykodynamiska interventioner en vecka → större minskning av depression nästa vecka ($\beta = -0,96$, $p < ,05$). KBT-tekniker visade ingen sådan effekt.

Effekt på depression nästa vecka (β -koefficient, QIDS-A17-SR)

* $p < ,05$ · Inom-person tidsförskjuten effekt av tekniker (vecka $t-1$) på depression (vecka t). $N = 20$ ungdomar, 165 chatsessioner.

**Vi har också funnit att allians i behandlingen
predicerar emotionsreglering som predicerar
utfall**

Alliansen lugnar och lindrar – via emotionsreglering

Högre allians en vecka predicerar bättre emotionsreglering veckan därpå – som i sin tur predicerar lägre depression.

Lugnar - allians stärker emotionsregleringen

Högre allians en vecka → bättre emotionsreglering nästa vecka. Indirekt effekt på depression statistiskt signifikant för både patient- och terapeutskattad allians.

Lindrar – i både IPDT och IKBT

Effekterna höll i båda behandlingsarmarna – inga gruppskillnader. Allians och emotionsreglering är gemensamma förändringsmekanismer oavsett modell.

Kan mentalisering verkligen spela någon roll i textbaserad behandling?

Social ångest, IPDT och
mentalisering

Mentalisering som
förändringsmekanism

Kliniska exempel på
mentaliseringsarbete i IPDT

Social ångest, IPDT och mentalisering

Mentaliseringssvikt vid social ångest

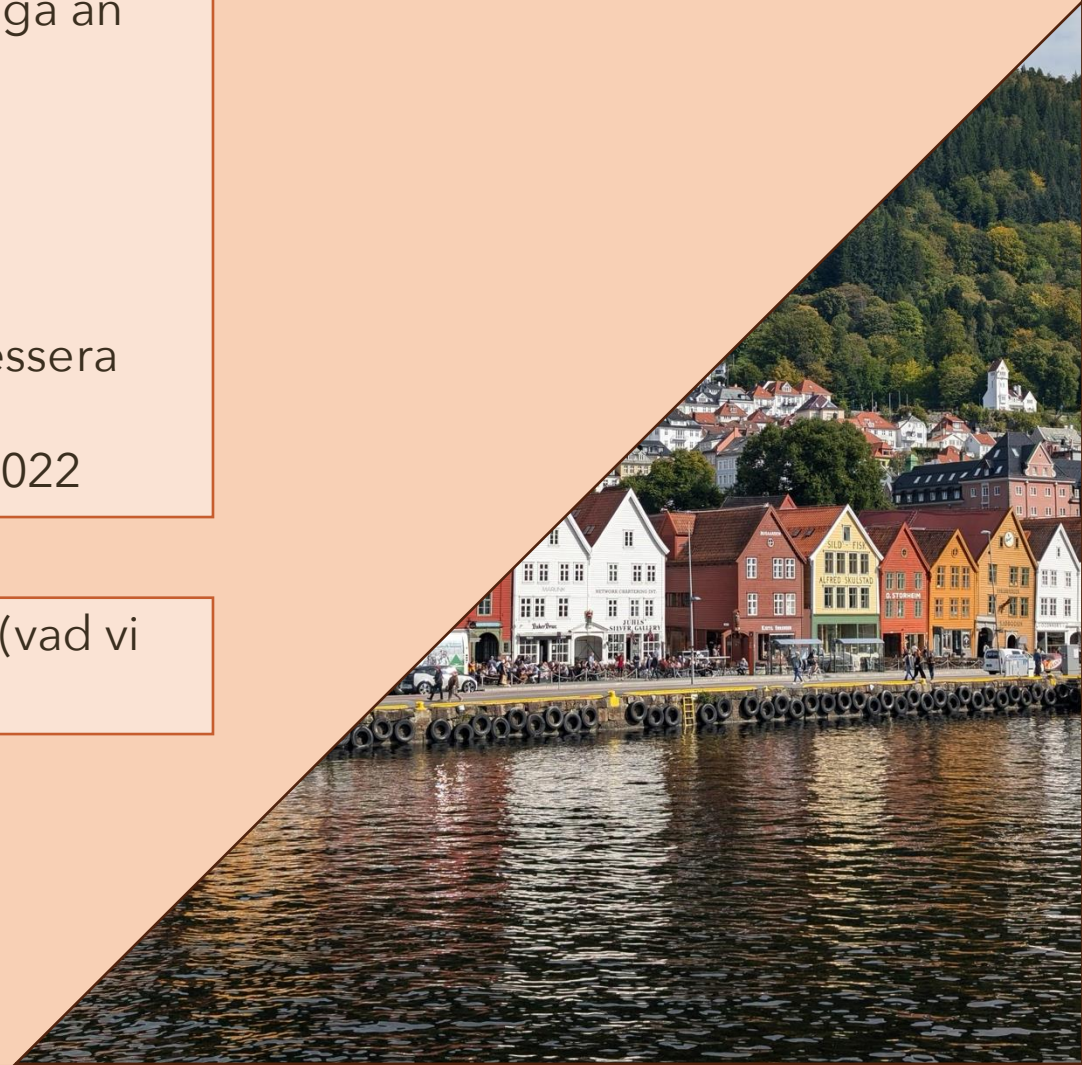
Vuxna med ångestsyndrom visar lägre mentaliseringsförmåga än friska kontroller (SMD -0.34)

SAD ett av de tillstånd som visade tydliga nedsättningar i mentalisering, vid sidan av PTSD och OCD.

Möjligt att mentaliseringsfrämjande interventioner kan adressera centrala drag vid social ångest?

Sloover et al., 2022

Inte undersökt som förändringsmekanism vid SAD tidigare (vad vi vet!)

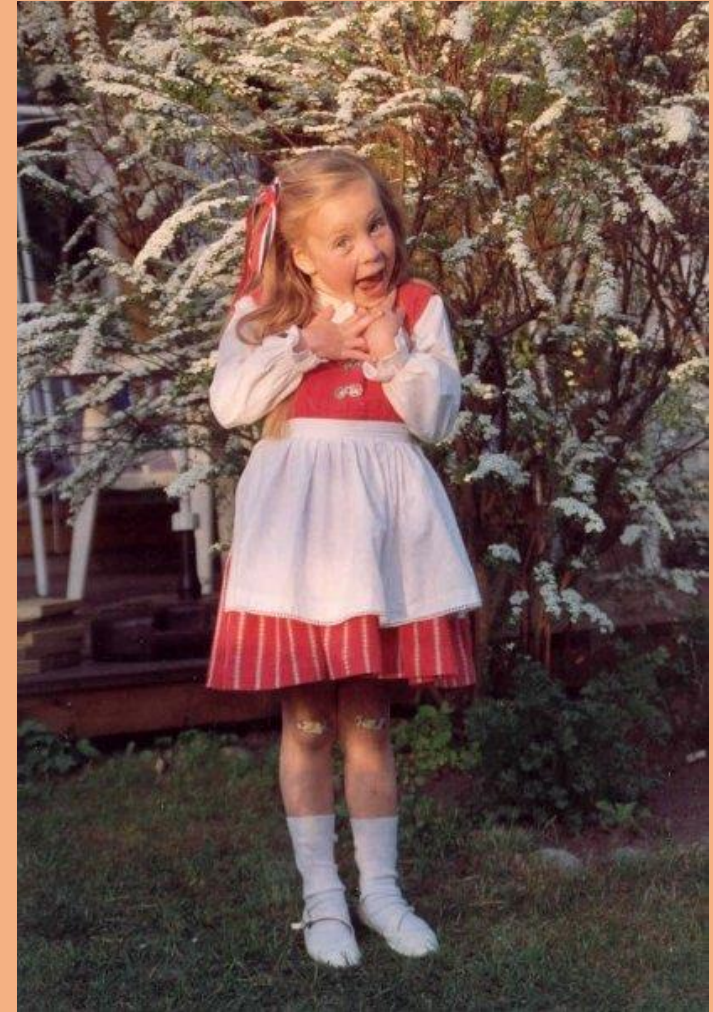

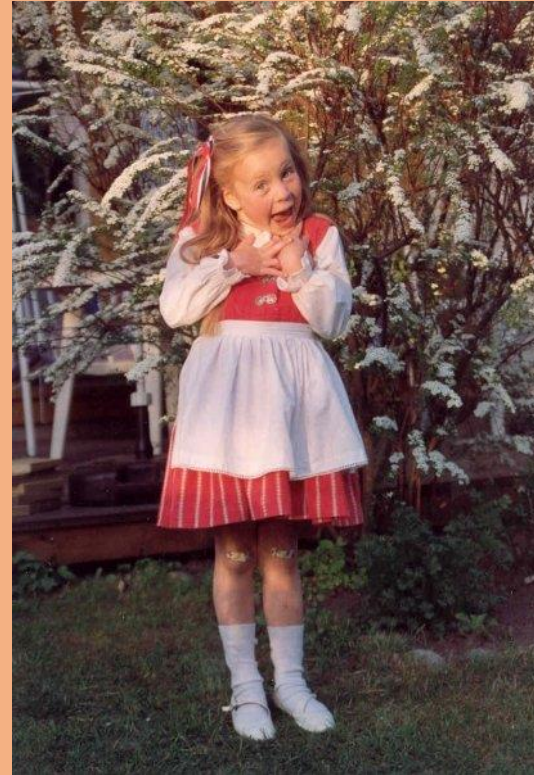
Mentaliseringssvikt vid social ångest

- Ångest i sig är en stressrespons - switch till automatisk mentalisering
- Mindre fokus på kontrollerad mentalisering om själv och andra, mer fokus på ångesttriggers?
- **Psykisk ekvivalens**
  - Jag fick ångest, detta måste vara något farligt
  - Jag tänker att jag är dålig - andra tänker att jag är dålig

**Vad gör jag här
egentligen?**

**Vad gör hon
här
egentligen?**

Mentaliseringssvikt vid social ångest

- Ångest i sig är en stressrespons - switch till automatisk mentalisering
- Mindre fokus på kontrollerad mentalisering om själv och andra, mer fokus på ångesttriggers
- **Psykisk ekvivalens**
  - Jag fick ångest, detta måste vara något farligt
  - Jag tänker att jag är dålig - andra tänker att jag är dålig
- Undvikande av inre mentala tillstånd?
- Även undvikande av yttre cues (undviker att titta på andra)
- Hypermentalisering

IPDT vid social ångest

Format:

Vägledad/självledad självhjälp
Längd: 8 veckor
8 moduler med text, videos,
övningar

Terapeuter:

Studenter vid
psykologprogrammet vid
Stockholms/Uppsala Universitet

Terapeutstöd:

Svar på meddelanden/övningar
inom ca 24 h

IPDT vid social ångest

BEHANDLINGSMÅL

01

Minska känslomässigt undvikande

02

Insikt i återkommande relationsmönster

03

Öka självobserverande förmåga

04

Öka medvetenhet om och upplevande av känslor

05

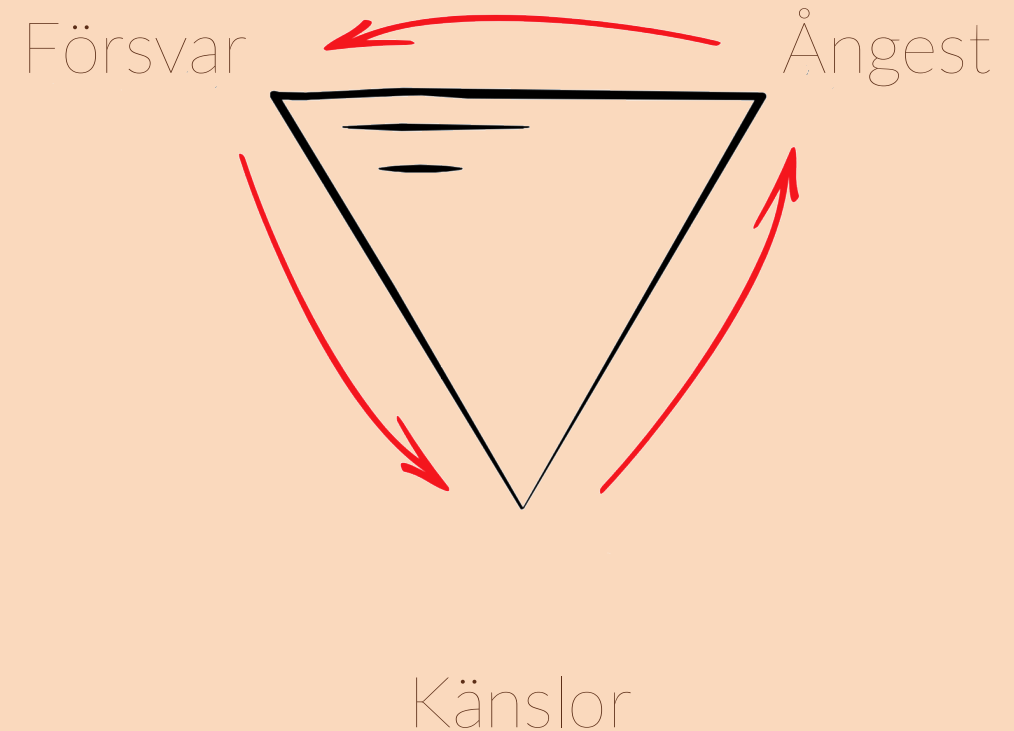
Öka kapacitet för ångestreglering

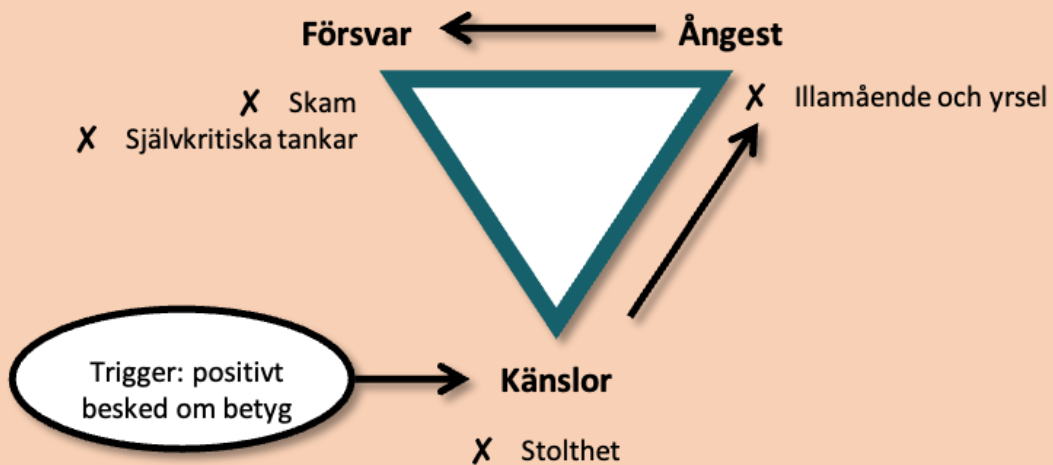
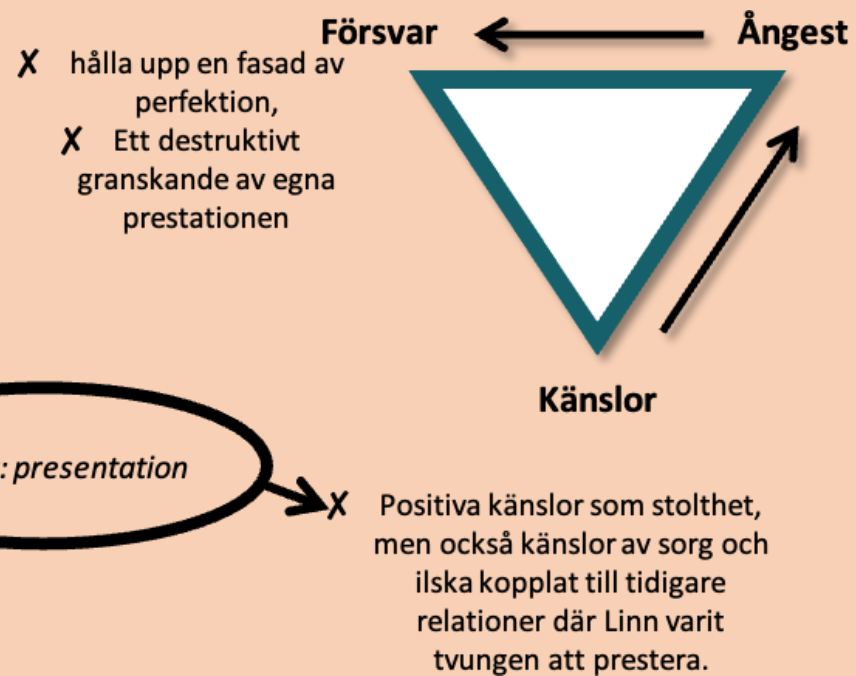
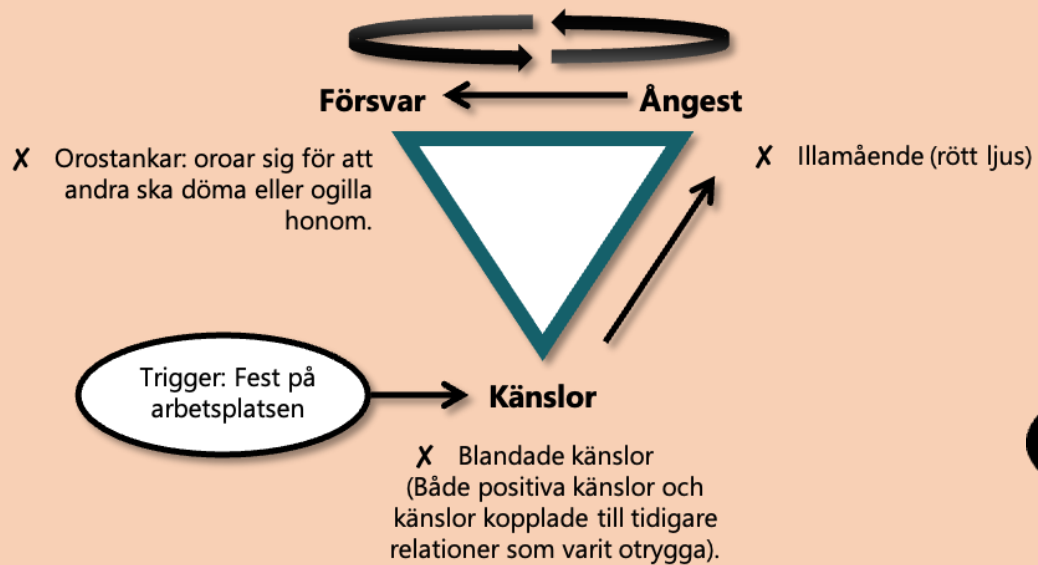
06

Öka kapacitet för uttryck av känslor i viktiga relationer

Konflikttriangeln

- Terapeuten lyssnar ständigt efter och försöker förstå symtom som uttryck för underliggande känslomässiga konflikter.
- Normalt börjar arbetet med att fokusera på specifika, relationella "triggers" till omedveten affekt.
- Terapeuten uppmuntrar nyfiken utforskande och använder triangeln för att hjälpa deltagaren att se hur underliggande känslor kopplas till ångest, vilket leder till försvar som på lång sikt upprätthåller problemen
- Social ångest förstås även utifrån försvar som projektion av överjag (självkritik) .

STePS med stöd

Kapitel 1. Välkommen
- nu tar vi första
steget!

Kapitel 2: Den
inbillade publiken
och konsten att vara
snäll

Kapitel 3. Ängest:
kroppens larmsystem

Kapitel 4 – Ta steget
ur skamvrån

Kapitel 5. Försvar -
strategier vi
använder för att
undvika känslor

Kapitel 6. På jakt efter
dina inre vägvisare

Kapitel 7: Särskilt
svåra känslor

Kapitel 8:
Samhörighet,
självständighet och
hur du kan bryta ett
negativt mönster –
vilken roll tar du i
nära relationer?

Vägen framåt : Dela känslor i nära relationer

Mikaels ångest och den inbillade publiken

När vi ser kartan istället för verkligheten

Placera ilskan där den hör hemma

Vänd ilskan bort från dig själv (ÖVNING)

När det är jobbigt när det går bra och myten om perfektion

Ett inre Stockholmssyndrom (ÖVNING)

Sammanfattning

Är det dags att släppa på fasaden?

Hur ser det ut för dig? Känner du igen dig i stycket ovan? Här kommer en övning där vi försöker se de behov som finns bakom fasaden och ge dem utrymme.

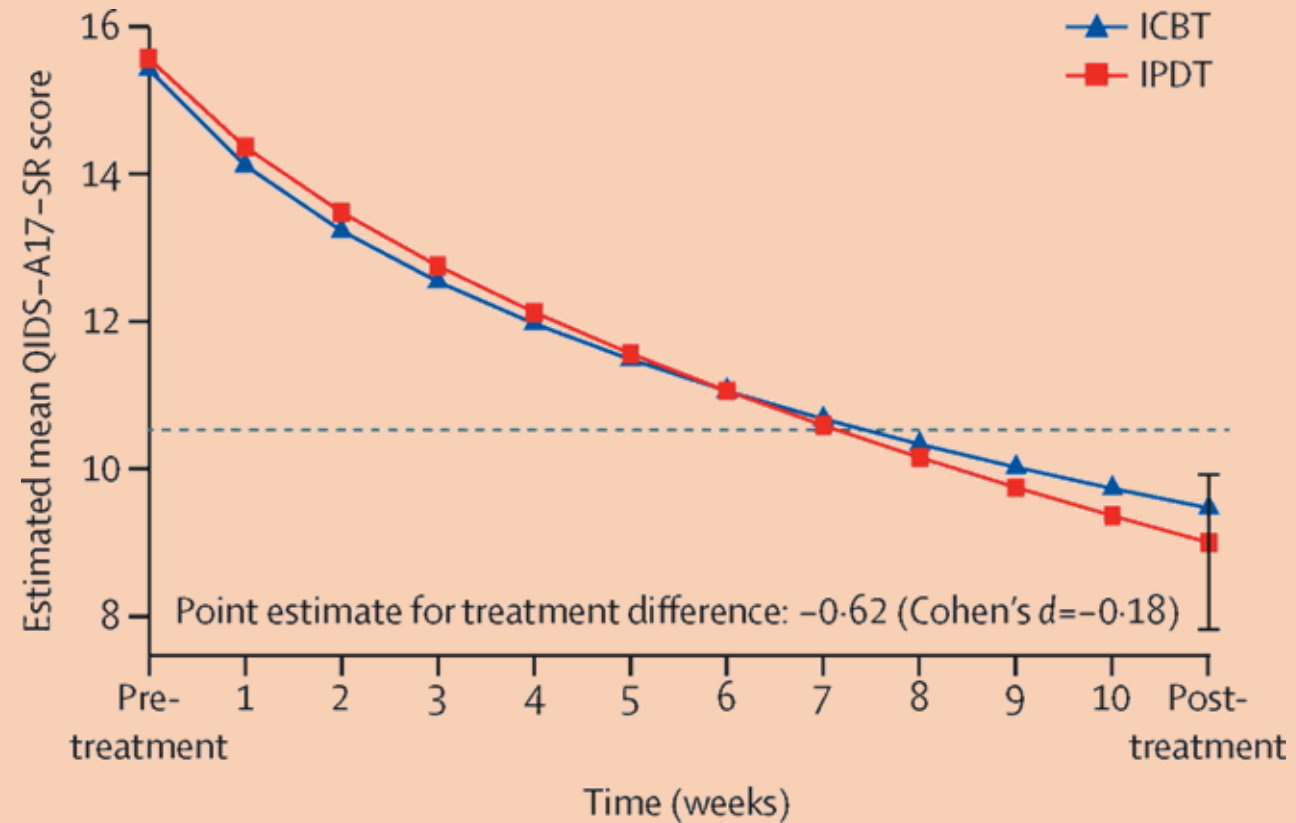
1. Fundera kring dina behov av kärlek, närhet och tröst. Finns det relationer tidigare i ditt liv där du upplevt att de varit villkorade? Vad har du upplevt att du behövt göra för att relationen ska fungera?
2. Finns det relationer i ditt liv idag som du upplever som villkorade? Vad upplever du att du behöver göra, eller finns det saker du behöver undvika att göra för att upprätthålla relationen?

3. Finns det känslor och behov du tryckt undan i dina relationer, tidigare och idag? Vilka? Finns det till och med relationer eller personer du undviker eller där du distanserar dig av rädsla för att bli avvisad?
4. Stanna upp och utforska vilka känslor som kommer när du tänker på de behov du haft som inte mötts eller möts.

- a. Är det sorg? Känn sorgen, hur känns den i kroppen? Låt den komma och flöda genom dig.
- b. Är det ilska? Känn ilskan i kroppen, låt den flöda genom dig. Ge dig själv rätten till din ilska – låt den ta plats. Försök tillåta dig själv att känna den styrkan som ilskan ger dig.

IPDT vid tonårsdepression

- Ingen skillnad mellan IKBT och IPDT, statistiskt säkerställt att IPDT inte är sämre än IKBT
- Knappt 40% i remission i båda behandlingarna
- Goda effekter i båda behandlingarna på depression, men även ångest, självmedkänsla och emotionsreglering, ingen skillnad mellan behandlingarna (liten fördel IPDT i en analys)

STePS-studien

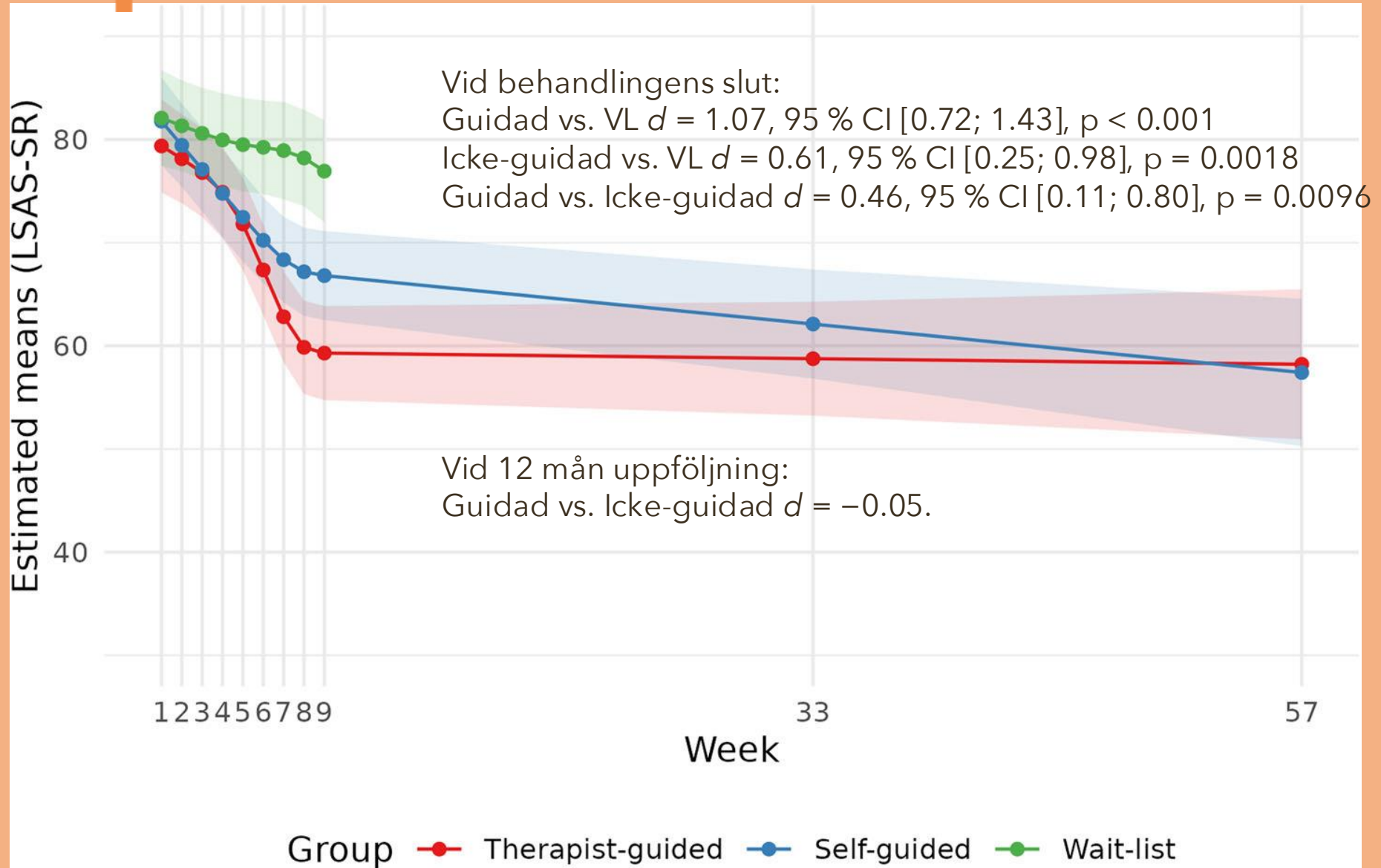

Behandlingsprogrammet anpassades från material utvecklat för ungdomsdepression (t.ex. Mechler et al., 2024) för att bättre passa SAD och vuxna patienter.

Inklusion ≥ 60 LSAS-SR • ≥ 18 år

Exklusion Svår depression (≥ 20 PHQ-9), allvarlig suicidalitet, pågående psykologisk behandling, ostabil psykofarmakologisk medicinering, autismspektrumtillstånd, annan primärdiagnos än SAD.

Social ångest, IPDT och
mentalisering

Mentalisering som
förändringsmekanism

Mentalisering i behandlingen
– utifrån Kasper et al 2026

Mentalisering som förändringsmekanism

Förändringar i RF är relaterade till symtomförändring - ibland...

STÖD FÖR SAMBANDET

INTE STÖD / BLANDAT

Personlighetssyndrom

De Meulemeester et al. (2018), Diamond et al. (2023), Fischer-Kern et al. (2015)

Vermote et al. (2010)

Ångestsyndrom (PD)

Barber et al. (2020)

Rudden et al. (2006), Solomonov et al. (2019)

Förstämningssyndrom

Babl et al. (2022) (i KBT)

Ekeblad et al. (2016), Halstensten et al. (2021)

Ätstörningar

Katznelson et al. (2020), delvis Zeeck et al. (2021)

—

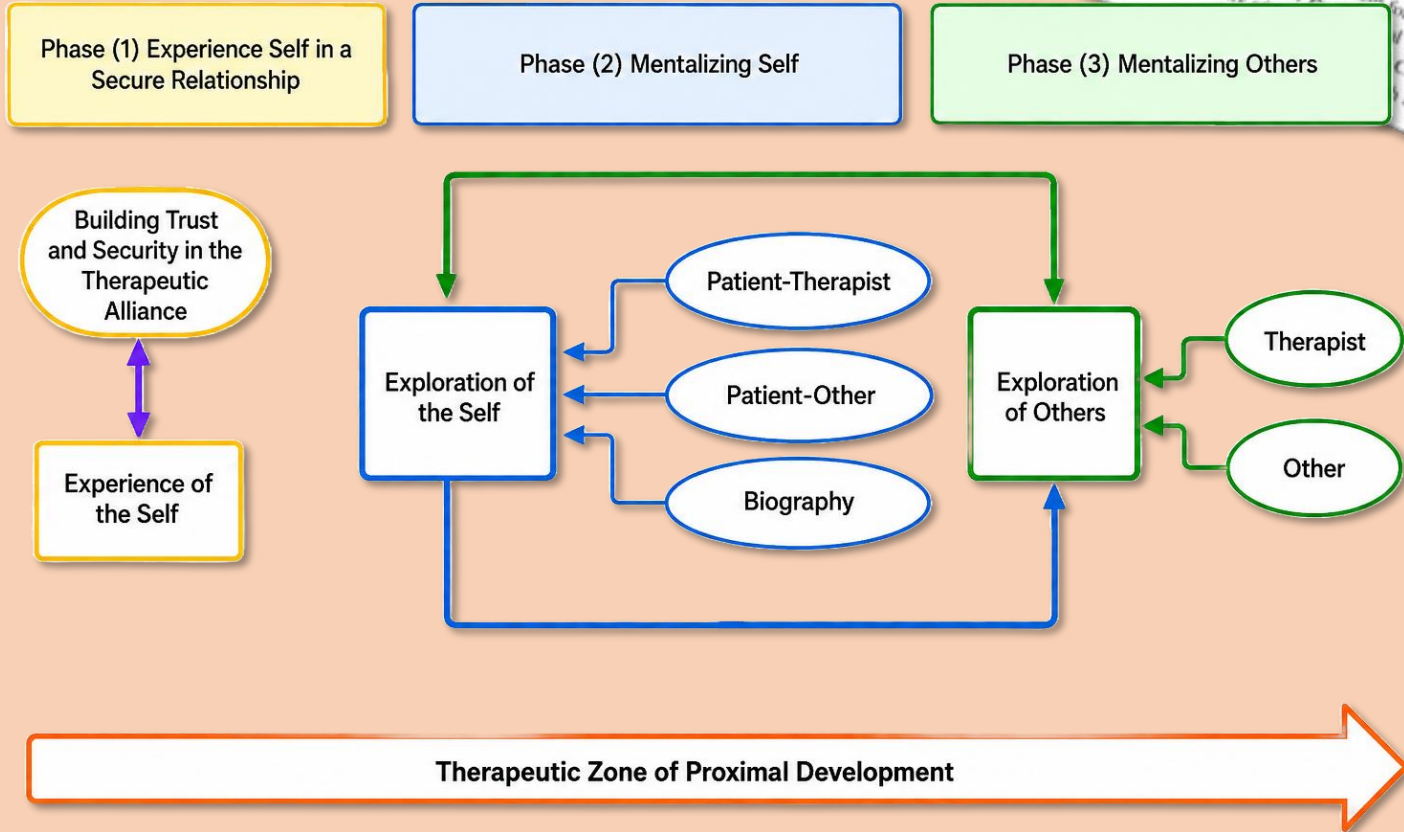
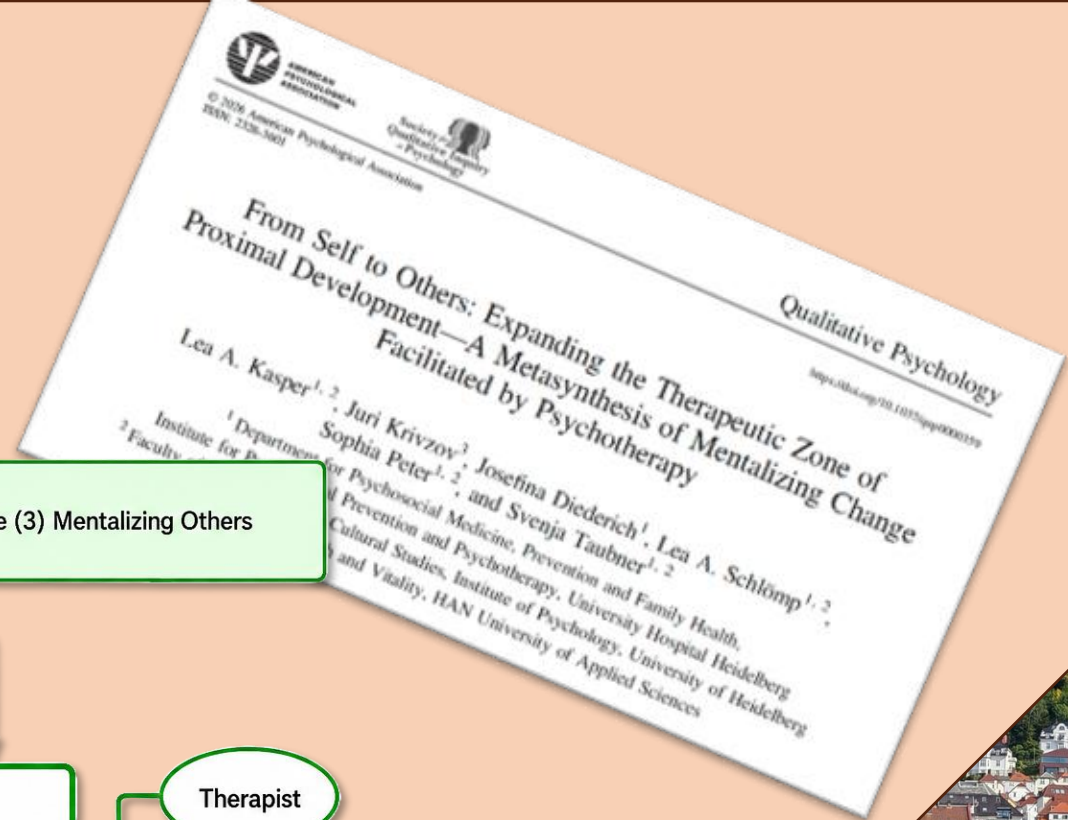
Social ångest, IPDT och
mentalisering

Mentalisering som
förändringsmekanism

**Kliniska exempel på
mentaliseringsarbete i IPDT**

Kliniska exempel på mentaliserings-arbete i IPDT

Phase (1) Experience Self in a
Secure Relationship

Building Trust
and Security in the
Therapeutic
Alliance

Experience of
the Self

Fas 1: Att uppleva sig själv i en trygg relation

- Bygga tillit och trygghet i alliansen
- Spegla och validera patientens känslor - utan tolkningar
- Fokus på mental states, skapa utrymme för patientens upplevelser
- Ge utrymme att uppleva sig själv utan att bli bedömd
- Fokus på här och nu, neutral affektbenämning

**Phase (1) Experience Self in a
Secure Relationship**

**Building Trust
and Security in the
Therapeutic
Alliance**

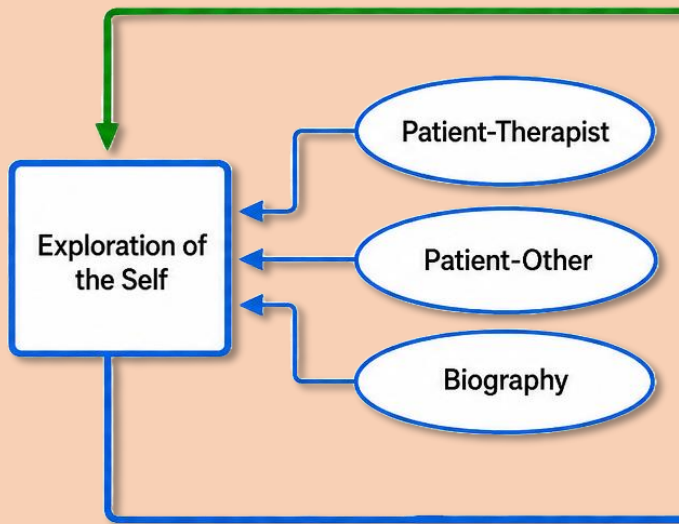
**Experience of
the Self**

3. Ta en stund för reflektion och svara på frågorna nedanför

- Hur har känslor tagits emot och hanterats i den miljö där du vuxit upp? Hur har det varit att uttrycka känslor av Glädje? Sorg? Ilska? Oro?
- Hur är det i de relationer du har idag? Finns det utrymme för att uttrycka olika slags känslor, eller finns det vissa känslor som är okej, och andra som inte är det?

Återkommande hos våra patienter:
upplevelser av att inte ha fått uttrycka känslor, rädsla för
negativa känslor, skam förknippat med känslor.
Ensamhet – ingen att prata med

Phase (2) Mentalizing Self

Fas 2: Att mentalisera sig själv

- Utforska tankar, känslor och behov kognitivt och affektivt
- Tre domäner: relationen till terapeuten, till andra, och den egna historien
- Tolkningar kombineras med validering
- Skilja egna tillstånd från andras

Phase (2) Mentalizing Self

Exploration of the Self

Patient-Therapist

Patient-Other

Biography

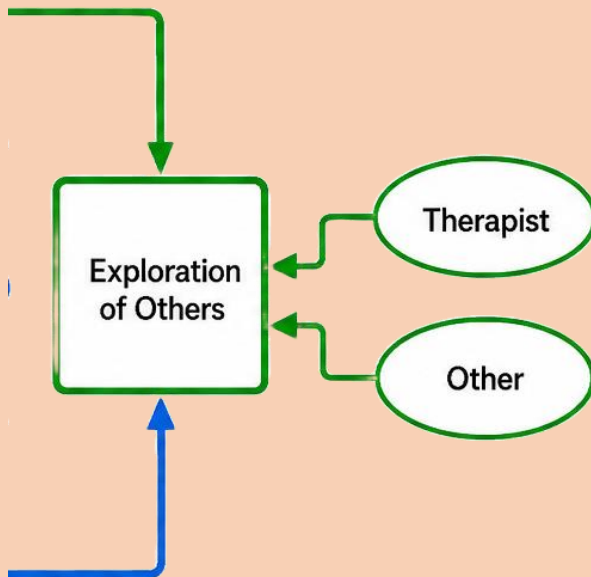
SJÄLV I RELATION TILL TERAPEUTEN

Ta en stund för att reflektera, vilka försvar känner du igen dig i? Använd listan nedanför och kryssa för de alternativ som känns aktuella för dig!

- ✓ Dra dig undan/isolera dig
- ✓ Undvika ögonkontakt när känslor börjar stiga inom dig
- ✓ Le när du egentligen känner dig ledsen
- ✓ Minimera dina problem (äsch det var väl inget!)
- ✓ Byta ämnen när du kommer in på känsloladdade teman
- ✓ Se till att prata om andra och andras problem för att undvika tala om ditt eget
- ✓ Undvika situationer där känslor kan väckas (t.ex. begravningar, sjukhus, möta andra du varit i konflikt med)

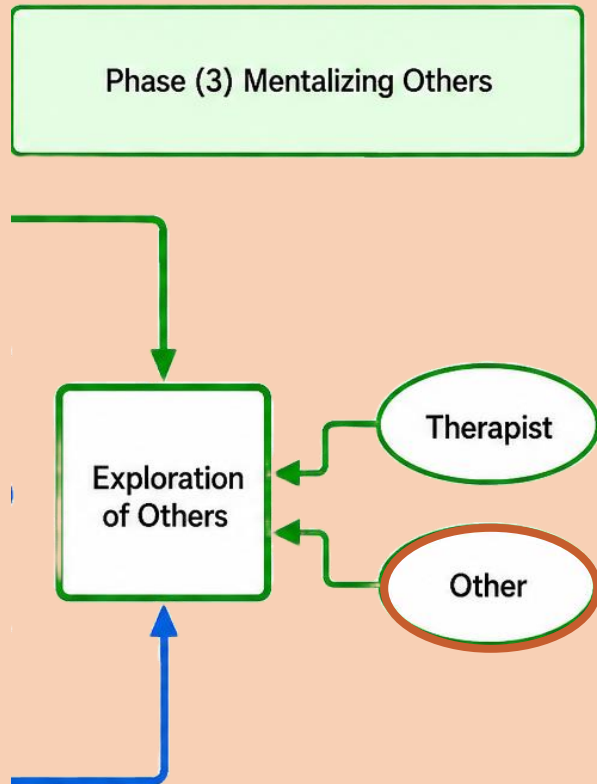
Phase (3) Mentalizing Others

Fas 3: Att mentalisera andra

- Förstå varför andra tänker, känner och handlar som de gör
- Förutsätter självmentalisering och förmåga att skilja sig själv från andra
- Terapeuten ses som en komplex individ – inte en projektionsyta
- Alliansbrott blir möjligheter att se andras inre motiv
- Interventioner: selektivt självavslöjande, perspektivutvidgning

1. Lär känna vad som triggat din inre kritiker, vilken sorts situationer och relationer.

- Finns det någon särskild relation, situation eller person där din inre kritiker oftare dyker upp eller får extra kraft?
- Vad tror du att du har för känslor som triggat din inre kritiker? Finns det något som gjort dig ledsen eller arg? Eller situationer där du känner dig stolt? Något annat?

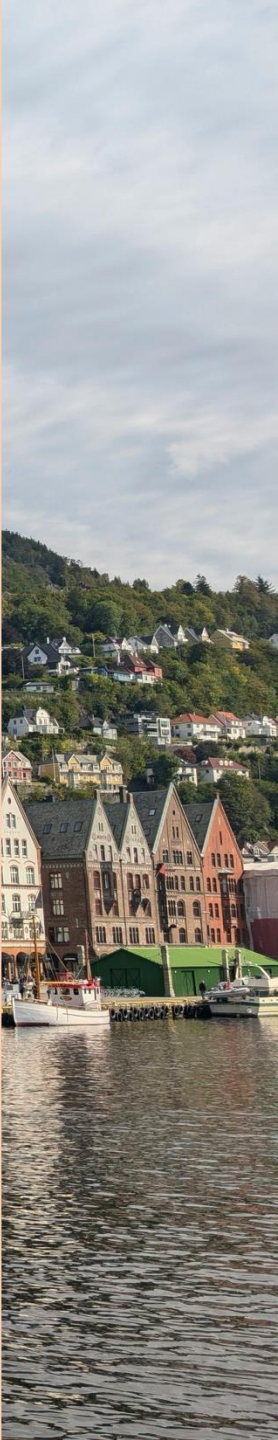
2. Bygg upp medvetenhet om när du "förlägger" din självkritik hos andra.

- Börja undersök det du tror att andra tycker och tänker om dig. Är det rimligt? Finns det några bevis för att de tänker det du tror att de gör? Påminner de om hur du ser på dig själv?
- När den här sortens tankar kommer till dig, undersök vad som tyder på att andra faktiskt dömer dig. Se dem i ansiktet, lyssna tonfall och röst. Vad finns där för bevis på att de faktiskt tänker så illa om dig som du tror?

Så...

- **Det verkar som att vi kan mentalisera och bli mentaliserade i text!** Explicita uttryck för att tänka om den andre, nyfikenhet, validering, och en gnutta modiga tolkningar...
- **Förändringen i mentalisering är kopplad till utfall i social ångest.** Urskiljandet mellan själv och andra, identifikation av känslor, ökad nyfikenhet på det egna inre - viss ökad nyfikenhet på andra...?
- **Terapeutstödet spelar roll.** Att bli tänkt om, att bli tänkt på, att få hjälp vidare, validering, tolkning, reflektion tillsammans
- **Patienterna beskriver en tydlig förändring.** Processer kring att tolka själv och andra på nya sätt

TACK TILL VÅRA TERAPEUTER:

Johan Daun Krafman

Adrián Ringström

Love Kassius

Pär Alvinzi

Josefine Sowa

Stockholm
University

UPPSALA
UNIVERSITET

TACK!

Karin.lindqvist@ericastiftelsen.se

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning